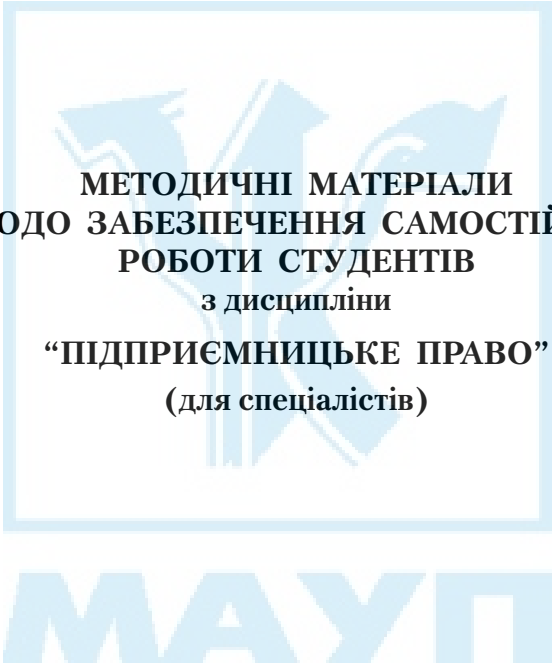

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

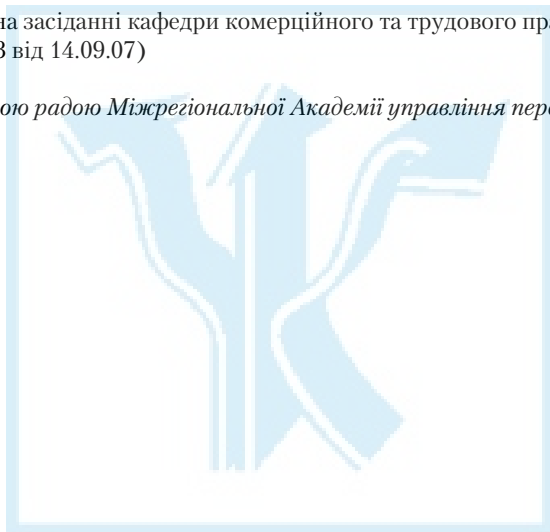
**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО”
(для спеціалістів)**

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри комерційного та трудового права
І. О.Середюю

Затверджено на засіданні кафедри комерційного та трудового права
(протокол № 3 від 14.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Серета І. О. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Підприємницьке право” (для спеціалістів). – К.: МАУП, 2008. – 48 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, теми самостійної роботи студентів, тести, практичні завдання, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Досвід багатьох поколінь, хто навчався, а також навчається в будь-яких навчальних закладах, свідчить, що важливою запорукою успішного засвоєння навчального матеріалу є методично обґрунтована і належним чином організована власна самостійна робота.

Самостійна робота студента (СРС) – це активна цілеспрямована позааудиторна діяльність (індивідуальна чи колективна) вид навчального процесу, яким виконується під методичним керівництвом викладача.

Самостійна робота студента відповідно до нових державних освітніх стандартів має становити не менше 50 відсотків, передбаченого для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Мета СРС – сприяти формуванню самостійності як особистої риси та важливої професійної якості майбутнього фахівця, суть якої полягає в умінні систематизувати, планувати, контролювати й регулювати свою діяльність.

Звідси постають **основні завдання СРС**, які можна звести до:

по-перше, продовження вивчення навчальної дисципліни поза навчальною аудиторією, в домашніх умовах, без безпосередньої участі викладача, але відповідно до запропонованої програми;

по-друге, прищеплення студентам інтересу до роботи з рекомендованою літературою, матеріалами судової практики;

по-третє, вироблення навичок практичного вирішення навчальних завдань та конкретних юридичних справ на основі засвоєних положень теоретичної науки;

по-четверте, вміння давати критичну самооцінку своїй діяльності, використовуючи при цьому потенційні інтелектуальні пізнавальні можливості;

по-п'яте, корегування самоорганізації процесу набуття знань для досягнення максимального результату самостійної пізнавальної діяльності.

Організація самостійної роботи студентів з дисципліни “Підприємницьке право” має здійснюватися з дотриманням низки вимог, зокрема таких:

1. Обґрунтування необхідності завдань у цілому й конкретного завдання зокрема, що вимагає виявлення та стимулювання позитивних мотивів діяльності студентів.

2. Відкритість та загальна оглядовість завдань. Усі студенти повинні знати зміст завдання, мати можливість порівняти виконані завдання в одній та в різних групах, проаналізувати правильність та корисність виконаної роботи, відповідність поставлених оцінок (адекватність оцінювання).

3. Надання детальних методичних рекомендацій щодо виконання роботи (в якій послідовності працювати, з чого починати, як перевірити свої знання). За окремими завданнями студенти мають отримати пам'ятки.

4. Надання можливості студентам виконувати творчі роботи, які відповідають умовно-професійному рівню засвоєння знань, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань.

5. Здійснення індивідуального підходу до виконання самостійної роботи. Індивідуальні завдання можуть виконувати за бажанням усі студенти або окремі з них (які творчо обдаровані, вимогливі, мають великий досвід практичної діяльності, навчання та роботи за кордоном тощо). Індивідуалізація самостійної роботи сприяє самореалізації студента, розкриваючи такі грані його особистості, які допомагають професійному розвитку.

6. Нормування завдань для самостійної роботи, яке базується на визначенні витрат часу та трудомісткості різних їх типів. Це забезпечує оптимальний порядок навчально-пізнавальної діяльності студентів, від простих до складних форм роботи.

7. Можливість ведення обліку та оцінювання виконаних завдань їхньої якості, що потребує стандартизації вимог до вмінь майбутніх спеціалістів та розроблення комплексу професійно орієнтованих завдань. Для цього ми пропонуємо такі типи завдань, які передбачають отримання матеріалізованого результату (продукту). Під час їхнього виконання формуються також особистісні риси студента.

8. Підтримання постійного зворотного зв'язку зі студентами в процесі здійснення самостійної роботи, що є фактором ефективності навчального середовища.

Отже, самостійна робота студентів потребує чіткої організації, планування, системи й певного керування (обсяг завдань, типи завдань, методичні рекомендації щодо їх виконання, аналіз передбачуваних труднощів, облік, перевірка та оцінювання виконаних робіт), що сприяє підвищенню якості навчального процесу. Успіх цієї роботи багато в чому залежить від бажання, прагнення, інтересу до роботи, потреби в діяльності, тобто від наявності позитивних мотивів. Вели-

ке значення під час самостійної роботи студента мають його спрямованість, психологічна готовність, а також певний рівень бази знань, на який будуть нашаровуватися нові знання.

ЗМІСТ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО”

Тема 1. Поняття, структура та джерела підприємницького права

Тести

1. Підприємницьке право – це:

- а) сукупність правових норм, що регулюють суспільні відносини у сфері підприємницької діяльності;
- б) сукупність правових норм, що регулюють майнові відносини;
- в) сукупність правових норм, що регулюють трудові відносини;
- г) сукупність правових норм, що регулюють суспільні відносини у сфері державного управління.

2. Джерелами підприємницького права є:

- а) домовленість сторін господарського договору;
- б) зміст господарського зобов'язання;
- в) рішення третейського суду;
- г) закони та підзаконні нормативні акти з питань підприємницької діяльності.

Практичні завдання

Завдання 1

При розгляді справи у господарському спорі, провадження в якій порушено ухвалою від 10 липня 2002 р. суд застосував закон СРСР, що був прийнятий у вересні 1974 р.

Чи правомірне застосування господарським судом зазначеного закону?

Які умови застосування на території України актів колишнього СРСР? Обґрунтуйте свою відповідь, посилаючись на відповідні положення чинного законодавства України.

Завдання 2

У нормативно-правовому акті, виданому Міністерством аграрної політики України, було зазначено, що він набуває чинності через вісім днів після його видання.

Яким нормативно-правовим актом регулюється порядок набуття чинності нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади?

Чи відповідає зазначений нормативно-правовий акт законодавству України? Дайте аргументовану відповідь.

Завдання 3

Нормативно-правовий акт, виданий Міністерством фінансів України, розташованому у м. Києві, було зареєстровано у головному управлінні юстиції м. Києва.

Чи відповідає зазначена реєстрація чинному законодавству України?

Який порядок встановлено для державної реєстрації нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, органів господарського управління та контролю?

Література [1; 3; 11; 12; 63–67; 69]

Тема 2. Правове регулювання підприємницької діяльності

Тести

1. Для підприємців в Україні заборонені такі види діяльності:

- а) виготовлення вибухових речовин;
- б) надання транспортних послуг;
- в) видобування корисних копалин;
- г) виготовлення м'ясних консервів;
- ґ) реалізація наркотиків;
- д) реалізація алкогольних виробів;
- е) реалізація тютюнових виробів.

2. Зазначте чинники, які впливають на збільшення підприємницького доходу. Обґрунтуйте свою відповідь:

- а) збільшення податків;
- б) економія матеріалів;
- в) підвищення цін на сировину;
- г) зниження відсотка за кредит;

- г) зниження державних і місцевих податків;
- д) збільшення обсягів продажу виробленої продукції;
- е) зниження цін на вироблену продукцію при стабільному попиті на неї.

3. Вкажіть, який із названих видів діяльності не дозволяється здійснювати в Україні підприємцям без ліцензії:

- а) виготовлення наркотиків;
- б) реалізація наркотиків;
- в) надання послуг з охорони приватної власності;
- г) виготовлення зброї;
- г) виготовлення вибухових речовин;
- д) перевезення пасажирів.

Практичні завдання

Завдання 1

Громадяни Зубов та Гринько домовились про те, що Зубов (будівельник за фахом) у період літньої відпустки зробить ремонт у квартирі Гринька. На вимогу Гринька громадянами було укладено письмовий договір, який містив усі необхідні умови, в тому числі — строки, суму та порядок розрахунку. По закінченні робіт громадянин Зубов, отримавши обумовлену договором грошову винагороду в розмірі 3000 грн, сплатив певну суму прибуткового податку. Але після розгляду декларації про сукупний річний дохід його було оштрафовано за те, що він займався підприємницькою діяльністю без державної реєстрації.

Чи можна вважати діяльність, якою займався Зубов підприємництвом? Обґрунтуйте свою відповідь,

Яку суму прибуткового податку мав сплатити Зубов?

Які органи розглядають справи, пов'язані з порушенням порядку зайняття підприємницькою діяльністю?

Завдання 2

Державна податкова адміністрація м. Києва звернулась до ВАТ “Радіозавод “Маяк” з попередженням про притягнення ВАТ до відповідальності у зв'язку з порушенням вимог чинного законодавства. На думку податківців, порушення законодавства полягало в недержанні ліцензії на послуги із перевезення працівників цього підпри-

емства з роботи додому автобусом, що був спеціально придбаний заводом з цією метою.

Чи вважається діяльність підприємства зі здійснення автотранспортних перевезень власних працівників господарською? Чи має це значення у ситуації, що розглядається?

Чи потрібен спеціальний дозвіл (ліцензія) на здійснення подібних автотранспортних перевезень?

Чи мав право податковий орган взагалі здійснювати перевірку наявності ліцензії?

Завдання 3

Громадянин України Кот І. З. здійснює безпосередньо самостійну, систематичну, на власний ризик діяльність з надання посередницьких послуг з метою отримання прибутку.

Чи є Кот І. З. суб'єктом господарського права? Обґрунтуйте свою відповідь, посилаючись на відповідні положення чинного законодавства України.

За яких умов фізична особа набуває статусу суб'єкта господарського права?

Література [1–3; 10–13; 63–70; 74–76]

Тема 3. Суб'єкти підприємницької діяльності. Окремі види

Тести

1. Суб'єктами підприємницької діяльності є:

- а) офіцери Збройних сил України;
- б) офіцери СБУ;
- в) студенти Інституту права МАУП;
- г) відділ кадрів МАУП.

2. Мінімальний статутний фонд – 100 мінімальних заробітних плат – встановлено такому суб'єкту підприємництва:

- а) господарського об'єднання;
- б) товариства з обмеженою відповідальністю;
- в) приватного підприємства;
- г) супермаркету “Сільпо”.

Практичні завдання

Завдання 1

Громадянин України Васильченко П. Р., сплативши реєстраційний збір у встановленому розмірі та маючи намір провадити підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, подав до органу державної реєстрації реєстраційну картку, три фотокартки, копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера як платника податків, документ, що підтверджує внесення плати за державну реєстрацію, своє рішення за підписом усіх членів сім'ї про намір провадити підприємницьку діяльність, ксерокопію свідоцтва про шлюб та свідоцтва про народження дитини.

Чи є у реєструючого органу підстави для відмови Васильченку П. Р. у державній реєстрації? Обґрунтуйте свою відповідь з посиланням на законодавство.

Завдання 2

Троє громадян вирішили створити господарське товариство, яке б характеризувалося:

- можливістю залучення коштів інших осіб (не засновників) з метою створення значного за розмірами капіталу;
- незначним ризиком для учасників товариства у разі негараздів у його діяльності;
- обмеженим рухом учасників;
- незначним рівнем публічності діяльності товариства;
- можливістю формування виконавчого органу не лише з учасників товариства, а й із найманих працівників.

Якому виду господарських товариств відповідають ці ознаки?

Які дії мають виконати засновники для реалізації свого задуму?

Завдання 3

Члени виробничого кооперативу на загальних зборах прийняли рішення про заснування дочірнього підприємства у формі відкритого акціонерного товариства.

Чи можливо це здійснити? Аргументуйте свою відповідь.

Завдання 4

Один із трьох засновників закритого акціонерного товариства "Консул" через півроку після державної реєстрації товариства вирі-

шив продати весь пакет акцій (80 %), що належав йому на праві власності. Інші два засновники, що володіли відповідно 12 % і 8 % акцій, заперечували проти цього.

Чи правомірні ці заперечення? Аргументуйте свою відповідь, посилаючись на відповідні положення законодавства.

Які обов'язки закон покладає на засновників акціонерного товариства ?

Завдання 5

Командитне товариство, що складається з одного повного учасника і трьох вкладників, які мають рівні частки, визнане банкрутом. Ліквідаційна комісія виявила, що борги товариства на 450 тис. грн перевищують його майнову базу навіть після вжиття заходів до стягнення кредиторської заборгованості. При цьому виявилось, що вкладники лише на 25 % сплатили свої вклади до статутного фонду, розмір якого відповідно до установчого договору становить 36 тис. грн.

Який розмір вкладів (і часток у статутному фонді) повного учасника і вкладників?

У якому розмірі кожний з них нести майнову відповідальність за борги товариства?

Якою буде відповідальність вкладників — солідарною чи частковою?

Завдання 6

Майно державного підприємства “Спецбуд” належить йому на праві повного господарського відання. Здійснюючи розрахунки з постачальниками продукції, керівник підприємства вирішив передати у власність одного з постачальників належний ДП “Спецбуд” автомобіль.

Чи правомірне таке рішення керівника ДП “Спецбуд”?

Який правовий титул майна, що є державною власністю і закріплене за державним підприємством?

Завдання 7

За рішенням керівництва казенного підприємства “Ресурси України”, яке знаходиться у м. Харкові, останнє вступило до асоціації “Український капітал” за погодженням з Харківською обласною радою.

Прокурором області було винесено протест на прийняте казенним підприємством рішення.

Чи правомірний протест прокурора?

Чи має право казенне підприємство вступати до господарських об'єднань?

Чи встановлені законодавством умови вступу казенного підприємства до господарських об'єднань?

Завдання 8

ТОВ “Автоматика” відповідно до укладеного договору отримало в оренду цілісний майновий комплекс казенного підприємства “Надра”. За позовом прокурора договір оренди між зазначеними підприємствами рішенням господарського суду було визнано недійсним.

Чи правомірне рішення господарського суду?

Чи відповідає зазначений договір оренди вимогам закону?

Література [1–13; 16–18; 26; 32; 40; 64–70; 76]

Тема 4. Організація підприємницької діяльності

Тести

1. Державною реєстрацією суб'єктів підприємницької діяльності вважається:

- а) засвідчення факту створення або припинення юридичної особи, набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою;
- б) засвідчення факту наявності необхідних установчих документів, необхідних для діяльності суб'єкта підприємницької діяльності;
- в) засвідчення факту реєстрації колективного договору підприємства, установи, організації.

2. Порядок реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності регулюється таким нормативно-правовим актом:

- а) Законом України “Про підприємства в Україні”;
- б) Законом України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців”;
- в) Цивільним кодексом України;
- г) Указами Президента України;
- д) Постановами Кабінету Міністрів України.

Практичні завдання

Завдання 1

Громадянин Пронін В. К. вирішив заснувати приватне підприємство. Державна адміністрація, до якої звернувся Пронін В. К. із необхідними документами, відмовила в реєстрації підприємства, посилаючись на недостатність розміру статутного фонду, передбаченого установчими документами підприємства. Пронін В. К. не погодився і звернувся до суду із заявою про спонукання державної адміністрації здійснити реєстрацію приватного підприємства.

Які обов'язкові реквізити статуту приватного підприємства?

Яким законодавчим актом визначений мінімальний розмір статутного фонду приватного підприємства? Чи потрібний взагалі статутний фонд підприємству?

До якого суду звернувся Пронін В. К.? Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 2

Для отримання дозволу на виготовлення гербової печатки державний науково-дослідний інститут "Fuhjel" звернувся до місцевого відділу внутрішніх справ. Але йому було відмовлено у видачі дозволу із посиланням на те, що печатку із зображенням Державного герба України можуть використовувати тільки органи державної влади та управління.

Які органи можуть використовувати зображення Державного герба України?

Чи правомірна відмова місцевого відділу внутрішніх справ?

Завдання 3

Щоб мати можливість займатися ломбардними операціями, товариство з обмеженою відповідальністю подало документи для перереєстрації у повне товариство. Працівник державної адміністрації висунув вимоги щодо надання довідки банку про сплату кожним учасником не менш як 30 % внеску до статутного фонду.

Які документи подаються для перереєстрації суб'єкта підприємницької діяльності?

Яким документом може бути підтверджено розмір статутного фонду діючого підприємства?

Чи правомірна вимога працівника державної адміністрації?

Завдання 4

У 2001 р. було створено і зареєстровано в установленому порядку ТОВ “Агат”. У серпні 2005 р. у товариства виникла необхідність внести зміни до установчих документів, пов’язані із зміною його місцезнаходження, прийняттям до складу учасників нових осіб та виходом кількох осіб зі складу учасників. Були зібрані всі необхідні документи і подані для реєстрації змін. Проте районна державна адміністрація відмовила в прийнятті документів, висунувши вимоги щодо обов’язкової перереєстрації товариства і збільшення статутного фонду до величини, еквівалентної 650-ти розмірам мінімальної заробітної плати.

Який мінімальний розмір статутного фонду передбачений законодавством для ТОВ?

Чи правомірні вимоги державної адміністрації щодо проведення перереєстрації товариства та збільшення розміру його статутного фонду?

Чи є підстави для розгляду спору в господарському суді?

Завдання 5

Між фірмою “Астра” (замовником) та ТОВ “Десна” (підрядником) була укладена угода про розробку конструкторської документації. Як з’ясувалося пізніше, на момент укладення цієї угоди державну реєстрацію товариства не було здійснено, проте зобов’язання за угодою були виконані товариством після його державної реєстрації: конструкторську документацію передано замовникові на підставі відповідного акта і вартість відповідних робіт замовником оплачено.

Державна податкова інспекція звернулася до суду з позовом про визнання недійсною угоди, посилаючись на укладення цієї угоди до моменту державної реєстрації товариства і вважаючи її такою, що суперечить інтересам держави і суспільства.

З якого моменту товариство з обмеженою відповідальністю набуває прав юридичної особи?

Які правові наслідки укладення угод до моменту державної реєстрації? Яке значення має в ситуації, що розглядається, факт виконання товариством угоди після державної реєстрації?

Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 6

У березні 2003 р. було зареєстровано ТОВ “Енергія” із оголошеним статутним фондом у розмірі 50 тис. грн. На момент реєстрації товариства фактично було внесено 20 тис. грн. У січні 2006 р. засновники товариства прийняли рішення про зменшення статутного фонду до розміру часток, що були фактично внесені ними. Оформивши необхідні документи, засновники звернулися до місцевої державної адміністрації. Але працівник органу реєстрації відмовився зареєструвати зміни до установчих документів, висунувши вимоги про внесення спершу всієї оголошеної суми.

Який мінімальний розмір статутного фонду передбачено для товариств з обмеженою відповідальністю?

За яких умов можна зменшувати розмір статутного фонду?

Чи правомірна відмова працівника державної адміністрації? Що можна порадити засновникам?

Завдання 7

У 2005 р. під час перевірки діяльності підприємства, що здійснювало оптовий продаж фотоапаратів, плівок та інших фотоматеріалів, податковий інспектор виявив, що зазначена діяльність здійснювалася без ліцензії на оптову торгівлю непродовольчими товарами. Згодом податкова інспекція подала позов до господарського суду про визнання всіх укладених підприємством угод недійсними і стягнення в дохід держави коштів, одержаних ним за цими угодами. Чи мають право органи податкової служби перевіряти наявність ліцензій та подавати позови до підприємств про визнання укладених без наявності ліцензій договорів недійсними?

Чи правомірні вимоги податкової служби про необхідність придбання ліцензії на оптову торгівлю фотоапаратами та відповідними матеріалами?

Яке рішення має прийняти господарський суд?

Завдання 8

Громадянин Чайка Т. Р., маючи відповідний фах і зареєструвавшись як суб’єкт підприємницької діяльності, уклав договір із фірмою “Чіп” на розробку проектної документації на об’єкт, який мав бути збудований фірмою. Податкова інспекція подала позов про визнання договору недійсним, мотивуючи це тим, що у Чайки Т. Р. немає лі-

цензії на зайняття будівельною діяльністю, в тому числі на виконання проектних робіт для будівництва. Крім того, у позові йшлося про стягнення з Чайки Т. Р. коштів, що були отримані ним за договором, у дохід держави. Фірма “Чіп” проти позову заперечувала, посилаючись на те, що договір має бути визнаний недійсним згідно зі ст. 48 Цивільного кодексу УРСР як такий, що не відповідає вимогам закону. Тому сторонам (тобто фірмі “Чіп”) повертаються, зокрема, всі кошти, отримані їх контрагентами за недійсною угодою.

Який порядок отримання ліцензії на здійснення господарської діяльності? Чи підлягає ліцензуванню будівельна діяльність, якою займався громадянин Чайка Т. Р.?

Які наслідки настають у разі укладення угоди в межах господарської діяльності, що потребує ліцензування, без наявності ліцензії?

Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 9

Приватний підприємець Глушков М. М. здійснював продаж спортивних товарів населенню. Готівкових коштів він не приймав, а вписував рахунок, за яким покупець сплачував обумовлену суму через Ощадбанк. Торговий патент він не придбав. Податкова інспекція оштрафувала Глушкова М. М. за те, що він здійснював торговельну діяльність без патенту. Глушков М. М. не погодився і звернувся до господарського суду.

У яких випадках придбання патенту на здійснення торговельної діяльності є обов’язковим?

Чи мав приватний підприємець право звертатися із позовом до господарського суду?

Яке рішення має прийняти суд? Обґрунтуйте свою відповідь.

Література [1; 3; 11–13; 16–18; 26; 32; 39; 41; 49; 64–70]

Тема 5. Припинення діяльності суб’єктів підприємництва

Тести

1. Під припиненням діяльності суб’єктів підприємництва слід розуміти:

- а) дії, визначені у ст. 59 і 60 Господарського кодексу України;
- б) арешт майна суб’єкта підприємництва;

- в) тюремне ув'язнення керівника підприємства — суб'єкта підприємництва;
- г) заблокування банківського рахунка суб'єкта підприємництва.

2. Зазначте порядок розрахунків із кредиторами у разі ліквідації суб'єкта підприємництва:

- а) черговість та порядок задоволення вимог кредиторів визначаються відповідно до закону;
- б) черговість та порядок задоволення вимог кредиторів визначає суб'єкт підприємництва;
- в) у першу чергу задовольняються вимоги щодо повернення внесків членів трудового колективу до статутного фонду підприємства;
- г) у першу чергу задовольняються вимоги кредиторів, не забезпечені заставою.

Практичні завдання

Завдання 1

Державне транспортне підприємство, не маючи можливості (через відсутність необхідних коштів) протягом останнього півріччя розплатитися зі своїми кредиторами, а також у зв'язку з відмовою міністерства, до відання якого входило це підприємство, надати останньому фінансову допомогу, звернулося до господарського суду із заявою про порушення щодо підприємства справи про банкрутство. До заяви були додані: копії установчих документів підприємства, балансовий звіт за останній фінансово-господарський рік, перелік кредиторів підприємства.

Який сенс підприємству-боржнику виступати ініціатором порушення щодо себе справи про банкрутство?

Які фактичні підстави для порушення справи про банкрутство?

Які документи в цьому разі мають бути подані разом із заявою?

Які судові процедури можуть бути застосовані до підприємства-боржника?

Які особливості провадження у справі про визнання банкрутом державного підприємства?

Завдання 2

ВАТ “Колос” звернулося до господарського суду із заявою про визнання ТОВ “Октава” банкрутом, оскільки згідно з актом звірки

проведених розрахунків заборгованість останнього в розмірі 24 тис. грн не була сплачена протягом трьох місяців.

Яку ухвалу має винести господарський суд?

Які умови встановлені для порушення провадження у справі про банкрутство? Обґрунтуйте свою відповідь.

Завдання 3

На підставі відповіді на претензію з визнанням заявлених претензійних вимог ТОВ “Крокус” надіслало розпорядження до банку про безспірне списання із ЗАТ “Еверест” грошової суми в розмірі 35350 грн. Оскільки через чотири місяці після прийняття банком розпорядження про безспірне списання грошових коштів боржник був не в змозі виконати свої грошові зобов’язання, ТОВ “Крокус” звернулось із заявою до господарського суду про визнання боржника (ЗАТ “Еверест”) банкрутом. Ухвалою господарського суду заявнику було відмовлено в порушенні провадження у справі про банкрутство.

Чи відповідає зазначена ухвала вимогам законодавства України?

Які умови порушення провадження у справі про банкрутство? Дайте аргументовану відповідь.

Завдання 4

Ухвалою господарського суду розпорядником майна ЗАТ “Води” було призначено Кота О. О., який, окрім втручання в оперативно-господарську діяльність, припинив повноваження керівника ЗАТ.

Чи має право розпорядник майна чинити такі дії?

Якими правами наділений розпорядник майна?

У яких випадках можливо припинити повноваження керівника боржника?

Завдання 5

Задовольняючи вимоги кредиторів щодо реєстру вимог кредиторів, боржник розраховувався з останніми вибірково, за своїм власним розсудом.

Чи має право боржник при проведенні процедури розпорядження майном задовольняти вимоги кредиторів?

Чи встановлена календарна черговість на задоволення вимог кредиторів?

Чи є умови задоволення боржником вимог кредиторів? Обґрунтуйте свою відповідь, посилаючись на відповідні положення чинного законодавства України.

Завдання 6

Мирову угоду зі сторони боржника підписано арбітражним керуючим, зі сторони кредиторів — кредитором, який має найбільшу кількість голосів у комітеті кредиторів.

Чи належними особами підписано мирову угоду?

У яких випадках і на яких стадіях провадження у справі про банкрутство можливе укладення мирової угоди?

Назвіть сторони мирової угоди та перелік осіб, які мають право її підписувати.

Завдання 7

Керуючий санацією через два місяці після винесення ухвали про санацію боржника подав комітету кредиторів план санації боржника. Після ознайомлення з планом санації, комітет кредиторів подав його керуючому санацією, щоб останній цей план затвердив.

Посилаючись на відповідні положення чинного законодавства України, дайте відповідь на наступні запитання:

Хто має право схвалювати план санації боржника?

Хто затверджує план санації боржника?

Які правові наслідки затвердження плану санації боржника?

Завдання 8

Керівник ТОВ “Стріла” Жук І. Т. після прийняття господарським судом постанови про визнання ТОВ “Стріла” банкрутом був позбавлений повноважень щодо управління товариством та звільнений у зв’язку з банкрутством підприємства. Вважаючи такі дії незаконними, Жук І. Т. звернувся з позовом до суду про поновлення на роботі.

Чи підлягають задоволенню позовні вимоги Жука І. Т.?

Обґрунтуйте відповідь, посилаючись на відповідні положення чинного законодавства.

Література [1; 3; 11; 12; 16–18; 31; 44; 64–67; 69; 76]

Тема 6. Майнова основа підприємницької діяльності

Тести

1. Майнову основу підприємницької діяльності становить:

- а) право користування майном;
- б) право володіння майном;
- в) право оперативного використання;
- г) основні кошти, оборотні засоби, кошти, товари.

2. Визначте джерела формування майна суб'єктів підприємництва:

- а) виключно грошові та матеріальні внески засновників;
- б) виключно доходи від реалізації продукції;
- в) виключно доходи від реалізації цінних паперів;
- г) кредити банків, грошові та матеріальні внески засновників, доходи від підприємництва.

Практичні завдання

Завдання 1

Державна установа внаслідок господарської діяльності отримала дохід. З грошових коштів, що становили дохід зазначеної установи, остання придбала легковий автомобіль для своїх потреб.

Чи правомірне придбання зазначеного автомобіля?

Чи є державна установа власником переданого їй майна?

Який правовий режим майна встановлений законодавством України для державних установ?

Які правомочності державної установи щодо закріпленого за нею майна?

Завдання 2

Відкрите акціонерне товариство “Аква”, керуючись Законом України “Про власність”, викупило в акціонера Дроздова А. Д. сплачені ним акції за рахунок сум, що не перевищують статутний фонд, оскільки, на думку голови правління ВАТ “Аква”, все майно товариства є його власністю і воно володіє, користується і розпоряджається своїм майном на власний розсуд.

Чи правильну позицію займає голова правління ВАТ “Аква”?

Чи містить чинне законодавство обмеження щодо можливості реалізації власником свого права власності? Обґрунтуйте свою відповідь, посилаючись на законодавство України.

Завдання 3

За рішенням Кабінету Міністрів України Державне підприємство з виготовлення військової зброї “Вимпел” було передане у комунальну власність. Генеральний прокурор України не погодився з цим рішенням і виніс протест.

Чи підлягає задоволенню протест Генерального прокурора?

Чи містить чинне законодавство обмеження щодо передачі певних об’єктів з державної у комунальну власність?

Якщо так, то які саме? Обґрунтуйте свою відповідь.

Завдання 4

Громадяни України Петренко, Мироненко, Оргулюк та інші, всього 20 осіб, вирішили створити фондову біржу. При цьому жоден з них не займався торгівлею цінними паперами. Зазначені особи мали намір сформувати статутний фонд біржі в розмірі 15000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Чи можуть зазначені особи створити фондову біржу?

Які вимоги встановлено законодавством України щодо осіб, які можуть бути засновниками фондової біржі?

Чи є якісь вимоги до розміру і порядку формування статутного фонду фондової біржі?

Завдання 5

Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку була зареєстрована фондова біржа ТОВ “Цінні папери”.

Чи правомірна реєстрація зазначеної фондової біржі?

Який державний орган реєструє фондові біржі?

Чи встановлена законодавством України організаційно-правова форма щодо фондових бірж? Обґрунтуйте свою відповідь, посилаючись на положення чинного законодавства України.

Завдання 6

Статутом фондової біржі “Майбутнє-2000” було передбачено, що остання займається організацією укладення угод купівлі-продажу цінних паперів та їх похідних від власного імені та за дорученням

клієнтів, виконує функції депозитарію, займається рекламною діяльністю, емісією цінних паперів з метою отримання прибутку.

Дайте правовий аналіз статуту фондової біржі “Майбутнє-2000”.

Обґрунтуйте свою відповідь, посилаючись на відповідні положення чинного законодавства України.

Завдання 7

Основною метою діяльності товарної біржі “Тисячоліття”, зазначено в її статуті, є отримання прибутку від надання в укладенні біржових угод, виявлення товарних цін, попиту, пропозиції на товари тощо.

Дайте визначення поняття “товарна біржа”.

Чи відповідають вказані положення статуту законодавства України?

Чи передбачені законодавством обмеження щодо діяльності товарної біржі?

Чи встановлені в законодавстві вимоги щодо статуту товарної біржі? Дайте обґрунтовану відповідь.

Завдання 8

Районна державна адміністрація відмовила товарній біржі “Бриз” у реєстрації на тій підставі, що оскільки остання є біржею і підпадає під сферу регулювання Закону України “Про цінні папери та фондову біржу”, вона повинна реєструватись Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Чи правомірна відмова в реєстрації зазначеної товарної біржі?

Чи потребує товарна біржа державної реєстрації?

Якщо так, то визначте порядок реєстрації товарної біржі. Дайте обґрунтовану відповідь, посилаючись на відповідні положення чинного законодавства України.

Література [1; 3–8; 10–13; 16–18; 26; 27; 29; 32; 35]

Тема 7. Договірне право. Загальні положення

Тести

1. Договірне право — це:

- а) сукупність правових норм, що регулюють суспільні відносини у сфері укладення, зміни і розірвання господарських договорів;
- б) право отримання дозволу на укладення господарського договору;

- в) право на здійснення господарської діяльності;
- г) право на укладення трудового договору.

2. Господарський договір — це:

- а) угода між роботодавцем і найманим працівником;
- б) угода між трудовим колективом і роботодавцем;
- в) домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків

Практичні завдання

Завдання 1

Між приватним підприємством та командитним товариством було укладено договір поставки. Приватне підприємство в особі його директора підписало договір та скріпило його печаткою підприємства. Керівник командитного товариства, посилаючись на те, що він забув печатку, тільки підписав договір. На виконання договору приватне підприємство в строк поставило товар товариству. Незважаючи на це, товариство затримувало його оплати. На пред'явлену підприємством претензію товариство відповіло, що її вимоги воно не визнає, оскільки вважає договір поставки неукладеним за відсутності відбитку печатки однієї зі сторін. Підприємство звернулося до господарського суду.

З якого моменту цивільно-правовий договір вважається укладеним?

В якому нормативному акті вказано на необхідність відбитку печатки для дійсності договору?

Яке рішення має прийняти господарський суд?

Завдання 2

Товариство з обмеженою відповідальністю “Омега” уклало із приватним підприємцем договір комісії. За цим договором ТОВ передавало приватному підприємцеві шкіряні куртки на реалізацію, а підприємець зобов'язувався сплатити ТОВ обумовлену суму коштів, отриманих від реалізації. Підприємець реалізував товар, але гроші на рахунок ТОВ не перерахував. ТОВ “Омега” звернулося до господарського суду із позовом про примусове стягнення суми від продажу курток. Підприємець, в свою чергу, подав позов до товариства про визнання договору комісії недійсним, мотивуючи це тим, що договір не було завізовано головним бухгалтером ТОВ “Омега”.

В яких судових органах вирішуються спори між юридичними особами та суб'єктами підприємницької діяльності без створення юридичної особи?

Яким нормативним актом обумовлено необхідність візування господарських договорів головними бухгалтерами?

Яка відповідальність настає за недодержання такого порядку?

Чий позов задовольнить суд?

Завдання 3

Акціонерний комерційний банк “Лотос” і директор приватного підприємства домовилися про те, що приватне підприємство виступить поручителем за кредитним договором, що був укладений між банком та товариством з обмеженою відповідальністю. Банк розробив проект договору, сформувавши на комп'ютері не тільки власне текст, а й печатку банку та підпис керівника. Отримавши договір електронною поштою, директор ПП роздрукував і підписав його.

Позичальник у строк кредит і відсотки за ним не повернув, банк звернувся до поручителя із проханням відшкодувати йому втрачені кошти. Але директор приватного підприємства у листі вказав, що оформлення договору поруки не відповідає вимогам закону, оскільки він укладений не у письмовій формі, а отже, недійсний. Банк звернувся до господарського суду.

Що вважається письмовою формою договору поруки у розумінні Цивільного кодексу УРСР?

Хто може визначити дійсність/недійсність договору?

Яке рішення має прийняти господарський суд? Чи передбачено законодавством санкції за відтворення і використання комп'ютерних відбитків печатки?

Завдання 4

Іванов В. вирішив купити квартиру, про що домовився з хазяїном квартири Стороженком Д. Договір купівлі-продажу вони домовилися підписати через тиждень, після чого повинні були зустрітися у нотаріальній конторі. На підтвердження своїх намірів Іванов В. передав Стороженку Д. гроші в сумі 10 % від вартості квартири. В обумовлений строк Іванов В. прийшов до нотаріальної контори, але Стороженка там не було. Коли Іванов розшукав Стороженку, той повідомив йому, що знайшов вигіднішого покупця і вже продав квартиру, а йому — Іванову — він згоден повернути отримані від нього гроші.

Іванов пред'явив до Стороженка позов про повернення подвійної суми завдатку. Крім того, він вимагав відшкодування збитків, яких він зазнав, оскільки він вже встиг укласти з фірмою “Аргус” договір на ремонт квартири, та відшкодування моральної шкоди.

Як вирішити цю справу?

Як повинна бути оформлена угода про завдаток?

Завдання 5

Блохін І. звернувся в банк з проханням про надання кредиту і отримав його під заставу нерухомого майна — житлового будинку та земельної ділянки. Застава оформлена договором іпотеки.

Через деякий час представник банку запропонував Блохіну І. замінити договір іпотеки договором купівлі-продажу, пояснюючи це труднощами, пов'язаними з реєстрацією договору іпотеки. Представник банку запевнив, що інтереси заставодавця будуть гарантовані умовами договору купівлі-продажу, згідно з якими банк візьме зобов'язання продати житловий будинок та ділянку Іванову, якщо він своєчасно сплатить свій борг.

Дайте правову кваліфікацію запропонованій пропозиції?

Завдання 6

Податкова інспекція подала позов про визнання договору переvezення, укладеного між двома резидентами України, недійсним, посилаючись на те, що одна сторона за договором використала печатку без ідентифікаційного коду підприємства. Юрист цього підприємства проти позову заперечував, посилаючись на те, що законодавством взагалі не передбачена обов'язковість скріплення договорів печатками.

Який порядок отримання дозволу на виготовлення печаток та штампів?

Якими нормативними актами визначено, що на печатці має бути вказаний ідентифікаційний код суб'єкта підприємницької діяльності?

Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 7

Між акціонерним комерційним банком “Сонячний” та малим підприємством було укладено договір про надань кредиту строком на три місяці. На забезпечення його виконання між банком і товарис-

твом з обмеженою відповідальністю “Центр” було укладено договір поруки, за яким поручитель зобов’язувався погасити заборгованість, якщо майна боржника не вистачить для її покриття. Боржник заборгованість у встановлені строки не погасив, і банк звернувся до поручителя із проханням відшкодувати основну суму і відсотки за кредитом. Але ТОВ відмовилося повертати гроші, посилаючись на те, що воно несе не солідарну, а субсидіарну відповідальність.

Чим відрізняється солідарна відповідальність від субсидіарної? Яку відповідальність несе поручитель?

У які строки можна пред’являти позов до поручителя про відшкодування суми боргу?

Яке рішення має прийняти господарський суд?

Завдання 8

Ощадний банк України в особі директора Львівської філії надав відкритому акціонерному товариству “Сиваш” кредит, перерахувавши в липні 2000 р. визначену суму на поточний рахунок позичальника. Гарантом за цим договором виступив Південний машинобудівний завод. У гарантійному листі, який завод надіслав банку, містилося застереження про те, що гарант і позичальник несуть солідарну відповідальність за невиконання або неналежне виконання кредитного договору.

Оскільки зобов’язання вчасно виконано не було, кредитор звернувся до гаранта із вимогою про повернення кредиту, а до позичальника — про виплату штрафу за несвоєчасне виконання кредитного зобов’язання. Гарант відмовився добровільно виконувати свої зобов’язання, і банк звернувся до суду.

Яку відповідальність несуть позичальник і гарант?

Які правила оформлення відносин гарантії? Чи може гарантом виступати небанківська установа?

Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 9

Між акціонерним комерційним банком “Мрія” і приватним підприємством “Протасов і К” було укладено договір про надання останньому кредиту на строк шість місяців. На забезпечення виконання кредитного договору сторони уклали договір застави приміщення магазину, що належало приватному підприємству. За цим договором у разі неповернення кредиту належних за ним процентів приміщен-

ня переходило у власність банку. Але нотаріус, до якого звернулися сторони для посвідчення договору застави, відмовився його посвідчувати, посилаючись на невідповідність окремих положень договору чинному законодавству.

Чи передбачено законодавством обов'язкове нотаріальне посвідчення договору застави нерухомого майна?

Чи може заставлене майно у разі невиконання забезпечуваного зобов'язання одразу переходити до заставодержателя?

Чи правомірна відмова нотаріуса?

Завдання 10

Акціонерне товариство “Дніпромаш” надало своєму співробітнику та акціонеру Кравчуку позику для придбання квартири, висунувши вимогу забезпечити повернення позики заставою автомобіля або акцій номінальної вартості, рівній сумі позики. Не маючи акцій на суму, достатню для забезпечення позики, Кравчук погодився передати в заставу і належні йому акції номінальною вартістю, і автомобіль.

Кравчук не повернув у встановлений строк позику і навіть почав її виплачувати. АТ звернулось до суду, вимагаючи задоволення своїх претензій з вартості заставленого майна. Паралельно на зборах акціонерів, що відбувалися в цей час, заставодержатель (АТ) до голосів, які належали йому, додав голоси держателя акцій, які належали заставодавцю (Кравчуку).

Кравчук пред'явив до заставодержателя зустрічний позов, посиляючись на те, що договір застави автомобіля є недійсним, оскільки не був нотаріально посвідченим. Крім того, фактом голосування по заставлених акціях заставодержатель порушив його (Кравчука) право власності, у зв'язку з чим зобов'язаний відшкодувати завдані йому збитки в розмірі вартості заставлених акцій.

Який порядок укладення договору застави транспортних засобів та цінних паперів?

Які права передбачені законодавством для акціонерів?

Чий позов буде задоволено судом?

Література [1; 3; 10–12; 14; 16–18; 26; 27; 33; 35; 64–70]

Тема 8. Договори про передачу майна у власність

Тести

1. Майно у власність від однієї особи до іншої передається:

- а) за рішенням апеляційного суду;
- б) за рішенням Конституційного Суду України;
- в) виключно через купівлю-продаж майна;
- г) на підставі безоплатних і сплатних господарських договорів.

2. Правила користування енергією відповідного виду затверджує:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Голова районної державної адміністрації;
- в) Президент України;
- г) Господарський суд.

Практичні завдання

Завдання 1

Підприємство “Колос” уклало з ТОВ “Мрія” договір купівлі-продажу будинку, що належав підприємству “Колос”. Працівник бюро технічної інвентаризації відмовив у реєстрації договору, посилаючись на те, що договір купівлі-продажу будинку не був нотаріально посвідчений, а отже, є недійсний. Товариство звернулося до господарського суду із позовом про спонукання БТІ здійснити реєстрацію договору.

Які наслідки недодержання обов’язкової нотаріальної форми договору?

Які аргументи застосовуватиме товариство на підтримку своїх позовних вимог?

Яке рішення має прийняти господарський суд?

Завдання 2

ТОВ “Граніт” звернулося до суду з позовом про визнання договору купівлі-продажу земельної ділянки недійсним як такого, що був укладений внаслідок помилки. Помилка, на думку позивача, полягала в тому, що причиною купівлі земельної ділянки була попередня інформація про те, що потужне промислове підприємство, розширюючи виробництво, планує придбати зазначену ділянку. Покупець, у свою чергу, шляхом перепродажу планував отримати значний прибуток.

Проте промислове підприємство розмістило структурний підрозділ на прилеглий земельній ділянці.

Чи можна зазначену ситуацію віднести до категорії нормально-го підприємницького ризику? Чи матиме це значення при розгляді справи?

Чи можна визнати цю угоду купівлі-продажу недійсною? Які наслідки визнання угод недійсними?

Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 3

Державне підприємство “Спецбуд”, яке відповідно до закону є виконавцем державного замовлення і яке має технічні можливості його виконання, необгрунтовано відмовилось від укладення контракту на поставку продукції для державних потреб. Державний замовник звернувся з позовом до господарського суду про стягнення з виконавця передбаченого законом штрафу у розмірі подвійної вартості контракту за необгрунтовану відмову від його виконання.

Яке рішення має винести господарський суд?

Чи передбачена законом відповідальність за необгрунтовану відмову від укладення державного контракту?

Які обсяги та умови настання зазначеної відповідальності?

Завдання 4

Між ЗАТ “Пірс” та державним замовником було укладено контракт на поставку продукції для державних потреб. ЗАТ “Пірс” виконало умови контракту в частині виготовлення продукції і повідомило державного замовника про готовність поставити продукцію. Державний замовник, не зазначаючи підстав, відмовився від закупівлі продукції. ЗАТ “Пірс” реалізувало виготовлену продукцію і після цього заявило претензію державному замовникові про відшкодування завданих збитків, у тому числі не отриманого очікуваного прибутку. У відповіді на претензію державний замовник відмовив у задоволенні претензійних вимог на тій підставі, що ЗАТ “Пірс” реалізувало продукцію на свій власний розсуд і об’єктивно мало можливість знайти такого споживача, який запропонував би ціну на продукцію не нижче тієї, що зафіксована у контракті. ЗАТ “Пірс” звернулося з позовом до господарського суду про стягнення збитків з державного замовника.

Яке рішення має постановити господарський суд?

Які вимоги у наведеному випадку має заявити ЗАТ “Пірс”?

Яка відповідальність державного замовника за відмову закупівлі продукції, визначеної контрактом на поставку продукції для державних потреб, встановлена законодавством?

Завдання 5

Споживче товариство “Промінь” уклало із сільськогосподарським акціонерним товариством відкритого типу “Верховина” договір купівлі-продажу належного “Променю” приміщення магазину. Від імені споживчого товариства договір підписав голова правління. Оплату передбачалося провести у 30-денний термін із моменту підписання договору із обумовленням відповідних штрафних санкцій за прострочення оплати.

Протягом обумовленого терміну кошти за придбане приміщення на рахунок продавця не надійшли, у зв’язку з чим останній подав до господарського суду позов із вимогою про стягнення із покупця суми основного боргу і пені за прострочення оплати. У свою чергу покупець подав зустрічний позов із вимогою визнати договір купівлі-продажу недійсним як такий, що не відповідає вимогам закону. На його думку, невідповідність договору чинному законодавству полягала у тому, що згідно зі статутом споживчого товариства відчуження його майна належить до виключної компетенції загальних зборів товариства, а на голову правління покладено одноособове вирішення лише поточних питань діяльності товариства, які встановлюються рішенням правління. Крім того, договір купівлі-продажу не був нотаріально посвідчений.

Які наслідки укладення угоди особою з перевищенням своїх повноважень? Чи можна вважати таким договір купівлі-продажу, що розглядається?

Чи є обов’язковим нотаріальне посвідчення договору купівлі-продажу нерухомого майна, укладеного між юридичними особами?

Яке рішення може прийняти господарський суд?

Завдання 6

У результаті перевірки діяльності акціонерної енергопостачальної компанії “Астат” начальником Державної інспекції контролю за цінами в м. Києві було прийнято рішення про накладення на АЕК фінансових санкцій. На думку перевіряючих, АЕК, використовуючи монопольне становище при укладенні угоди на постачання електроенергії, безпідставно передбачає надбавку до тарифу на електроенер-

гію за надійність у розмірі від 2 % до 5 % вартості одержаної енергії, а отже, завищує при цьому граничний розмір регульованого тарифу на електроенергію. Акціонерна компанія, вважаючи, що вона не порушувала вимог законодавства, оскільки у ньому не міститься заборони збільшення тарифів на електричну енергію шляхом включення додаткової надбавки за надійність, звернулася до суду.

Який орган формує цінову політику із встановленням тарифів на електроенергію? Які його повноваження?

Яким чином оформляються відносини між енергопостачальною організацією та споживачем? Чи можна вважати надбавку складовою тарифу на електричну енергію?

Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 7

ТОВ “Троно”, маючи заборгованість перед енергопостачальною компанією “Олгаз”, отримало пропозицію від кредитора частково зменшити суму заборгованості шляхом збереження (схову) майна енергопостачальної компанії “Олгаз”, а саме обладнання АЗС строком на шість місяців, про що було укладено відповідний договір. В останній місяць строку до керівництва боржника з’явився представник малого спільного підприємства “ІМС” та надав лист підписаний керівником енергопостачальної компанії “Олгаз”, у якому зазначилось, що у зв’язку із закінченням терміну договору зберігання всі питання за договором, у тому числі за розрахунками, погоджувати з керівником малого спільного підприємства “ІМС”. ТОВ “Троно” передало обладнання АЗС МСП. Через рік енергетична компанія пред’явила вимогу про повернення майна, вартість якого оцінювала в 1,5 млн грн, зазначаючи, що договір купівлі-продажу щодо цього майна не укладався. Господарський суд, розглядаючи позов кредитора, визнав його вимоги обґрунтованими та зобов’язав ТОВ відшкодувати завдані збитки, оскільки копію листа він не визнав за доказ у справі, а оригінал було вилучено слідчими органами.

Чи можливо зменшити суму заборгованості перед енергопостачальною компанією шляхом надання послуг (виконання робіт)?

Які правовідносини виникли між ТОВ та малим спільним підприємством “ІМС”? Якими нормами права слід керуватись у цьому разі?

З’ясуйте ситуацію.

Завдання 8

1 жовтня 1997 р. між дочірнім підприємством “Дорога” (постачальником) та державним підприємством “Укренерго” (замовником) було укладено договір поставки електроенергії з Російської Федерації. За цим договором ДП “Дорога” було поставлено електроенергії на суму 110 млн грн. 1 листопада 1998 р. між тими ж сторонами було укладено додаткову угоду до договору поставки, якою вони зафіксували в доларовому еквіваленті заборгованість “Укренерго” перед підприємством “Дорога” в розмірі 35 млн грн, що дорівнювало 9 млн 722 тис. доларів США. Районний прокурор в інтересах Міністерства енергетики України подав позов до “Укренерго” та підприємства “Дорога” про визнання недійсною додаткової угоди, посилаючись на заборону встановлювати ціни в доларовому еквіваленті згідно із постановою Кабінету Міністрів України “Про удосконалення порядку формування цін”.

Яким чином формуються ціни на товари та послуги, що надаються суб'єктами підприємницької діяльності?

Чи може застосовуватися постанова Кабінету Міністрів України “Про удосконалення порядку формування цін” до вищезазначених відносин? Чи може Кабінет Міністрів України обмежувати права суб'єктів господарювання на встановлення вільних цін із урахуванням доларового еквіваленту?

Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 9

5 січня товариство з обмеженою відповідальністю звернулося до виробничого підприємства із проханням поставити йому до кінця місяця 75 балок, вказавши свій поточний рахунок і гарантуючи негайну оплату. 15 січня підприємство відвантажило товариству замовлені балки. Але претензію підприємства про оплату балок товариство відхилило, посилаючись на те, що договір поставки між ними укладено не було, а лист, з яким товариство звернулося до підприємства, воно розцінювало як пропозицію для укладення договору. Підприємство звернулося до суду.

Який порядок укладення господарських договорів передбачено чинним законодавством України?

Чи може договір поставки укладатися шляхом прийняття до виконання замовлення?

Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 10

Між виробничим підприємством “Хвиля” і оптовою фірмою “Рондо” було укладено бартерний договір, що передбачав поставку партії запчастин в обмін на зустрічну поставку хлібопродукції. Після падіння курсу національної валюти собівартість запчастин різко підвищилася, і постачальник — підприємство “Хвиля” — запропонував внести зміни до договору в частині, що стосувалася їх кількості. Оскільки фірма відмовилася вносити відповідні зміни до договору, підприємство-постачальник припинило відвантаження товарів. Фірма “Рондо” звернулася до суду із позовом про відшкодування збитків, завданих неналежним виконанням бартерного договору.

Яке юридичне значення має підвищення/зниження курсу іноземної валюти? Чи може це бути підставою для зміни умов договору?

Чи можна у судовому порядку примусово внести зміни до договору? Якщо можна — то в якому порядку?

Література [1; 3–14; 16; 26; 32–34; 42–44; 50; 64–70]

Тема 9. Договори про передачу майна в користування

Тести

1. Перспективи договірних відносин про передачу майна в користування наступні:

- а) ніяких перспектив;
- б) широкі можливості для розвитку майнових відносин;
- в) відсутнє господарське законодавство з цього приводу.

2. Лізинг — це:

- а) господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів у підприємницьку діяльність;
- б) земельні ділянки як об'єкт лізингу;
- в) цілісний майновий комплекс комунального підприємства як об'єкт лізингу.

Практичні завдання

Завдання 1

Між громадянином Шутьком і виробничою фірмою “Азот” було укладено договір оренди житлового будинку в одному із селищ Сумської області, який на вимогу громадянина сторони вирішили нотаріально посвідчити. Зважаючи на те, що у селищі не було ані

державної нотаріальної контори, ані приватного нотаріуса, вони звернулися до місцевої сільради, оскільки, на їх думку, посадові особи могли посвідчити такий договір. Але їм було відмовлено із посиланням на ст. 37 Закону України “Про нотаріат”.

Чи є обов’язковим нотаріальне посвідчення договору оренди житлового приміщення, однією із сторін якого є громадянин?

Чи правомірна відмова посадової особи місцевої сільради у посвідченні угоди про оренду житлового будинку на прохання громадянина Шутька?

Завдання 2

Фірма “Орбіта” уклала із громадянином Карпенком договір оренди його приватизованої квартири для розміщення у ній магазину. Однак у ЖЕК, куди звернулися представники фірми для реєстрації договору, повідомили, що оренда квартир для таких цілей відтепер заборонена, оскільки змінилося відповідне законодавство.

Якими нормативними актами регламентовано здачу квартир, що належать громадянам, в оренду?

Чи потрібно реєструвати договори оренди квартир? Якщо так — то у якому органі?

Чи відповідають дійсності доводи працівників ЖЕК про те, що оренда квартир для нежитлових потреб заборонена?

Завдання 3

Між двома підприємствами було укладено договір оренди нежитлового приміщення строком на один рік. Плату за користування приміщенням передбачалося вносити щомісячно. Оскільки протягом шести місяців орендар не сплачував орендних платежів, орендодавець надіслав йому листа, в якому повідомляв про дострокове розірвання договору і вимагав забрати товари, які зберігалися у приміщенні. У своїй відповіді орендар повідомляв, що одностороння відмова від виконання зобов’язань заборонена, і погрожував звернутися до суду з позовом про усунення перешкод у користуванні приміщенням.

Чи передбачає законодавство випадки дострокового розірвання договору оренди? Чи може таке розірвання відбуватися в односторонньому порядку?

Що можна порадити орендодавцеві у цій ситуації?

Завдання 4

Кузьменко та Грач уклали договір оренди автомобіля, який належав Грачу. Через певний час Грач дізнався, що Кузьменко зареєструвався як суб'єкт підприємницької діяльності — фізична особа та використовує орендований автомобіль як таксі.

Грач звернувся до Кузьменка з вимогою про збільшення орендної плати, встановивши її в розмірі 30 % від доходу, який одержує Малишев від експлуатації його автомобіля. Кузьменко не погодився. Тоді Грач звернувся до нього з вимогою про розірвання договору оренди, оскільки автомобіль використовується не за призначенням.

Вирішить справу.

Завдання 5

За договором фінансового лізингу лізингодавець придбав у продавця обладнання та передав його лізингоодержувачу по акту приймання-передачі. Через деякий час у приміщенні лізингоодержувача, де знаходилося обладнання, трапилася пожежа, внаслідок якої обладнання повністю вийшло з ладу.

Хто буде нести майнову відповідальність за знищене обладнання?

Завдання 6

ТОВ взяло в Бюро прокату автомобілів автомобіль “Жигулі” строком на вісім місяців. Через три тижні товариство передало автомобіль в суборенду своєму співробітнику Сапону. У процесі експлуатації з'ясувалося, що двигун автомобіля потребує капітального ремонту. Сапон звернувся до товариства з вимогою про проведення капітального ремонту двигуна. Товариство, у свою чергу, звернулося з такою вимогою до Бюро прокату. Бюро прокату відмовилося проводити капітальний ремонт, вказуючи на те, що товариство порушило умови договору, здавши автомобіль у суборенду.

Хто має зробити капітальний ремонт двигуна автомобіля?

Завдання 7

АТ “Промінь” здало в оренду ТОВ “Ватра” нежилу будівлю для організації виробництва та розміщення офісу на строк десять років. За окремим договором оренди на той же строк АТ “Промінь” передало ТОВ “Ватра” земельну ділянку, на якому було розміщена будівля. Обидва договори були зареєстровані у встановленому порядку. Через

рік АТ “Промінь” звернулося до суду з вимогою до ТОВ “Ватра” про розірвання договору оренди будівлі у зв’язку з несплатою ОВ “Ватра” орендної плати протягом більш ніж п’ять місяців поспіль. Договір оренди будівлі був розірваний.

ТОВ “Ватра” встановило на земельній ділянці, яка оточує будівлю, паркан та відмовилося пропускати в будівлю представників АТ “Промінь” та нових орендарів.

Що має робити АТ “Промінь” для захисту свого права, що за договором оренди земельної ділянки ТОВ “Ватра” вчасно виплачує орендну плату?

Завдання 8

АТ “Ост”, яке є лізинговою компанією, уклало договір лізингу з ТОВ “Поліграф”. Об’єктом лізингу було поліграфічне видання, яке АТ “Ост” самостійно придбало у продавця — заводу “Оргтехніка”. Вибір продавця здійснювався лізингодержувачем, при цьому лізингодавець повністю звільнявся від відповідальності за невиконання або неналежне виконання продавцем умов договору купівлі-продажу.

АТ “Ост” уклало договір купівлі-продажу, але не попередило продавця, що придбане обладнання призначається для передачі в лізинг.

Протягом гарантійного терміну поліграфічне обладнання зламалося. ТОВ “Поліграф” звернулося до продавця з вимогою про ремонт обладнання, але продавець відмовився на підставі того, що він не був повідомлений про договір лізингу та не зв’язаний його умовами. Тоді ТОВ “Оргтехніка” звернулося до АТ “Ост” з вимогою про розірвання договору лізингу та відшкодування збитків.

Вирішіть справу. Чи зміниться ситуація, якщо вибір продавця здійснювався лізингодавцем?

Завдання 9

За договором прокату суб’єкт підприємницької діяльності Ткач передав Петренку бензопилу в користування строком на один рік зі сплатою орендної плати щомісячно. Петренко сплатив орендну плату за перший місяць та поїхав на заробітки по селах: пиляти дрова місцевим мешканцям. У селі при розвантаженні дров колода впала на Петренка та зламала йому ногу. Знайомий Петренка Стус побачив, що Петренко через хворобу не в змозі пиляти дрова, попросив в нього бензопилу для виконання цієї роботи. Петренко погодився.

Через тиждень у Стуса бензопилу вкрали. Коли через два місяці Петренко одужав та прийшов у місто, Ткач звернувся до нього з позовом про сплату орендної плати за два місяці, пені за прострочення оплати орендної плати та про відшкодування вартості втраченої бензопили.

Чи мав право Петренко передавати бензопилу Стусу?

Хто зобов'язаний відшкодувати Ткачу вартість втраченої бензопили – Петренко чи Стус?

Література [1; 3; 7–12; 27; 33; 35; 40; 42; 47; 50; 55]

Тема 10. Договори на виконання робіт та надання послуг

Тести

1. Договір підряду – це:

- а) угода між роботодавцем і найманим працівником;
- б) домовленість між позичальником і кредитором;
- в) угода між підрядником і замовником на виконання робіт.

2. Предметом договору на капітальне будівництво є:

- а) об'єкт будівництва, що будується;
- б) домовленість засновників командитного товариства;
- в) суспільні відносини у сфері надання комунальних послуг.

Практичні завдання

Завдання 1

За договором підряду, що був укладений наприкінці 1999 р. між товариством з обмеженою відповідальністю і підрядною організацією, остання зобов'язувалася зробити ремонт у офісі ТОВ. Оплату передбачалося провести після закінчення робіт. Підрядчик свої зобов'язання виконав вчасно, а замовник (ТОВ) з незалежної від нього причини зміг розрахуватися тільки через тиждень після настання строку оплати. Незважаючи на те, що договором передбачалося неустойка за прострочку оплати, директори ТОВ і підрядної організації домовилися про оплату тільки основної суми боргу без пені.

Через вісім місяців за результатами перевірки діяльності підрядної організації податкова інспекція застосувала до неї фінансові санкції, а керівництво притягло до адміністративної відповідальності за заниження об'єкта оподаткування, посилаючись на те, що при сплаті податку на прибуток не було враховано суму несплаченої пені.

Чи є стягнення пені за укладеним договором обов'язком кредитора?

Яким чином повинно оформлятися рішення керівників суб'єктів господарювання, які дійшли згоди про нестягнення пені?

Чи правомірні дії податкової інспекції? Яке рішення має прийняти господарський суд у разі звернення до нього підрядної організації?

Завдання 2

Між приватним підприємством “Агат” та ТОВ “Салют” було укладено договір підяду, за яким ТОВ “Салют” зобов'язувалося виконати ремонтні роботи в приміщенні, що належало приватному підприємству. При прийманні підприємством роботи з'ясувалося, що товариство виконало ремонт із порушенням технології (нерівно покладені кахлі, вологий паркет тощо). Незважаючи на це, товариство відмовилося від належного виконання робіт без додаткової оплати. Через місяць після прийняття робіт приватне підприємство надіслало претензію ТОВ, у якій наполягало на завершенні ремонтних робіт своїм коштом, але у зв'язку із тим, що претензія не мала дати і номерів, а також була підписана не керівником приватного підприємства, ТОВ “Салют” відмовилося її розглядати. Через вісім місяців приватне підприємство “Агат” надіслало повторну претензію, що містила всі необхідні реквізити, на яку ТОВ “Салют” не відповіло. Підприємство звернулося до господарського суду.

Які наслідки настають для сторони за договором у разі недотримання нею порядку пред'явлення претензії?

Протягом якого строку замовник має право на пред'явлення позову про виявлені недоліки в роботі, виконаній за договором підяду?

Яке рішення має прийняти господарський суд?

Завдання 3

ТОВ “Колос” та підприємство (підрядчик) “Граніт” уклали договір, за яким підприємство взяло на себе зобов'язання виконати ремонтні роботи згідно із затвердженим проектом і кошторисом. Розробка проектно-кошторисної документації покладалася на підрядчика. Проте через порушення договору проектно-кошторисна документація не була розроблена.

Податкова інспекція подала позов до суду з вимогою про визнання договору недійсним як такого, що суперечить вимогам закону, інтересам держави і суспільства. Товариство проти позову заперечувало,

мотивуючи це тим, що акт приймання-передачі виконаних робіт, що був складений представниками сторін, містить перелік робіт та їх вартість.

Що є істотними умовами договору підряду? Чи є кошторис істотною умовою договору? Чи завжди він складається?

Яке юридичне значення має акт приймання-передачі виконаних робіт, і в яких випадках він складається?

Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 4

Комерційний банк “Інвестбанк” вирішив будувати два приміщення філій. Через відсутність у штаті банку фахівців з проектування та будівництва перед банком виникла проблема вибору проектних і будівельних підрядників, розміщення замовлень на проектування та будівництво, оцінки виконаних підрядниками робіт тощо.

Яким чином банк може розв’язати ці проблеми і забезпечити захист своїх інтересів на стадіях проектування та будівництва?

Який вид договору доцільно використати в цьому випадку?

Які умови договору забезпечать захист інтересів банку?

Завдання 5

Які способи укладення договору підряду на капітальне будівництво доцільно застосувати у випадках будівництва об’єктів:

- а) державного замовлення орієнтовною кошторисною вартістю, що еквівалентна 300 тис. доларів США;
- б) що становлять державну таємницю;
- в) якщо замовлення не могло бути передбачене заздалегідь;
- г) будівництво яких здійснюється за рахунок власних коштів інвестора (замовника);
- д) будівництво яких здійснюється за рахунок змішаних коштів (коштів місцевого бюджету і приватних коштів)?

Завдання 6

При укладенні договору підряду шляхом переговорів передконтрактною угодою були передбачені підготовчі дії сторін (замовника — виробничого кооперативу “Імпульс” і підрядника — відкритого акціонерного товариства “Будівельник”), які мали передувати укладенню договору підряду на капітальне будівництво, в т. ч. страхування будівельних ризиків. Замовник здійснив страхування, передбачених пе-

редконтрактною угодою ризиків на користь підрядника, а підрядник відмовився в обумовлений строк укласти основний договір, посиляючись на необхідність виконання термінового замовлення управління капітального будівництва місцевого виконкому щодо будівництва школи.

Дайте оцінку діям підрядника.

Чи можливе застосування до нього заходів відповідальності? Якщо так, то яких саме?

Література [1; 3–7; 10–12; 14; 16–18; 26; 33; 44; 50; 54; 55; 64–70]

Тема 11. Обмеження монополізму та захист суб'єктів підприємництва від недобросовісної конкуренції

Тести

1. Монополізм – це:

- а) досягнення суб'єктом підприємництва домінуючого становища на ринку товару (більше 35 %);
- б) досягнення суб'єктом підприємництва домінуючого становища на ринку товару (більше 25 %);
- в) досягнення суб'єктом підприємництва домінуючого становища на ринку товару (більше 51 %).

2. Конкуренція – це:

- а) змагання між суб'єктами підприємництва з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами підприємництва;
- б) спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів;
- в) встановлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів.

Практичні завдання

Завдання 1

Єдиний у Тетіївському районі молокозавод встановив для постачальників молока в півтора рази нижчі ціни, ніж у сусідніх районах та областях. Розташовані поблизу молокозаводу постачальники, не маючи можливості відвезити молоко на інші молокозаводи через значну відстань і відсутність у них відповідного транспорту, змушені були здавати молоко за цими цінами. Однак група фермерів, не погоджуючись із втратами від продажу молока за необґрунтовано низькими, як

на їх думку, цінами, звернулася зі скаргою на дії Тетіївського молокозаводу до Антимонопольного комітету України.

Чи є в діях Тетіївського молокозаводу ознаки господарського правопорушення?

Чи правильно обраний в цьому випадку рівень антимонопольних органів?

За яких умов до молокозаводу можуть бути застосовані господарсько-правові санкції?

Які господарсько-правові санкції можуть застосовуватися до підприємців, що зловживають своїм домінуючим становищем на ринку певного товару?

Завдання 2

ВАТ “Вугілляресурси”, яке займає монопольне становище на ринку постачання вугілля, при укладенні договору на постачання вугілля зобов’язувало споживачів своєї продукції поряд з вугіллям придбавати розроблений ним проект ефективного використання вугілля, що знаходило своє відображення у вищевказаному договорі.

Чи правомірні дії ВАТ “Вугілляресурси”?

Якій правовій кваліфікації підлягають дії ВАТ “Вугілляресурси”?

Чи встановлена юридична відповідальність за дії, вчинені вищезгадуваним ВАТ, і якщо так, то яка саме?

Завдання 3

Займаючи монопольне становище на ринку вікон з пластику, ЗАТ “Світанок” скоротило обсяги виробництва своєї продукції з метою створення дефіциту та підвищення попиту на неї, як наслідок, підвищення ціни. Зазначене обмеження виробництва продукції не призвело до очікуваних наслідків.

Чи допустило ЗАТ “Світанок” зловживання монопольним становищем? Обґрунтуйте свою відповідь.

Завдання 4

ТОВ “Газдобування”, яке займає монопольне становище, уклало угоду з ТОВ “Газозбутова організація”, згідно з п. 4.4.5, якої у випадку, якщо будь-який споживач одночасно користується послугами сторін за цією угодою, з нього стягується додаткова плата у розмірі 10 % від суми договору, яка в рівних частинах розподіляється між ТОВ “Газдобування” та ТОВ “Газозбутова організація”.

Чи відповідає пункт 4.4.5 зазначеної угоди вимогам законодавства України?

Чи допустили зазначені ТОВ порушення антимонопольного законодавства України? Аргументуйте свою відповідь, посилаючись на відповідні положення чинного законодавства України.

Завдання 5

Місцева рада заборонила приватному підприємству “Побут” виробляти гачки для любительської рибної ловлі, мотивуючи це тим, що в місті вже є підприємство, яке предметно займається виробництвом цієї продукції. Приватне підприємство “Побут” звернулося до юридичної консультації з наступним переліком питань:

Чи правомірне рішення місцевої райради?

Чи не порушені вимоги антимонопольного законодавства України?

Яким чином приватне підприємство “Побут” може захистити свої порушені права?

Завдання 6

ТОВ “Полонина”, придбавши у м. Береговому мінеральну воду “Джерело”, виробником якої є ТОВ “Лікувальні води”, та замінивши наклеєні на пляшках етикетки з надписом “Джерело – Лікувальні води” іншими етикетками з надписом “Карпати – ТОВ “Полонина”, реалізовувало цю продукцію в Луганській області.

Приписи якого нормативного акту порушило, якщо порушило, ТОВ “Полонина” та які правові наслідки такого порушення? На поставлені питання дайте аргументовану відповідь.

Література [1; 3; 9; 11; 12; 21; 39; 42; 43; 53; 64–70; 72–76]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. *Конституція* України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. *Кодекс* України про адміністративні правопорушення, прийнятий 7 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

3. *Господарський* процесуальний кодекс України, прийнятий 6 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 6. — Ст. 56.
4. *Повітряний* кодекс України, прийнятий 4 травня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 25. — Ст. 274.
5. *Кодекс* торговельного мореплавства України, прийнятий 23 травня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 47. — Ст. 349.
6. *Водний* кодекс України, прийнятий 6 червня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 24. — Ст. 189.
7. *Земельний* кодекс України, прийнятий 25 жовтня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 3–4. — Ст. 27.
8. *Сімейний* кодекс України, прийнятий 10 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 21–22. — Ст. 135
9. *Положення* про Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва: Затв. Указом Президента України від 25 травня 2000 р. № 721/2000 // Офіц. вісн. України. — 2000. — № 22. — С. 24
10. *Митний* кодекс України, прийнятий 11 липня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 38–39. — Ст. 288.
11. *Цивільний* кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356.
12. *Господарський* кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18, 19–20, 21–22. — Ст. 144.
13. *Закон* України “Про власність” від 7 лютого 1991 р. № 697–12 // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 20. — Ст. 249.
14. *Закон* України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 р. № 959–XII // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 29. — Ст. 377.
15. *Закон* України “Про систему оподаткування” від 25 червня 1991 р. № 1251–XII (в ред. Закону від 18 лютого 1997 р.) // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 16. — Ст. 119.
16. *Закон* України “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 р. № 1576–XII // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 49. — Ст. 682.
17. *Закон* України “Про колективне сільськогосподарське підприємство” від 14 лютого 1992 р. № 2114–XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 20. — Ст. 272.

18. *Закон України “Про споживчу кооперацію”* від 10 квітня 1992 р. № 2265-ХП // *Відомості Верховної Ради України.* — 1992. — № 30. — Ст. 414.
19. *Закон України “Про тимчасове делегування Кабінету Міністрів України повноважень видавати декрети в сфері законодавчого регулювання”* від 18 листопада 1992 р. № 2796-ХП (в редакції Закону від 19 грудня 1992 р.) // *Відомості Верховної Ради України.* — 1993. — № 9. — Ст. 61.
20. *Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств”* від 28 грудня 1994 р. № 334/94-ВР (в ред. Закону від 22 травня 1997 р.) // *Відомості Верховної Ради України.* — 1997. — № 27. — Ст. 181.
21. *Закон України “Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів”* від 19 грудня 1995 р. № 481/95-ВР // *Відомості Верховної Ради України.* — 1995. — № 46. — Ст. 345.
22. *Закон України “Про патентування деяких видів підприємницької діяльності”* від 23 березня 1996 р. № 98/96-ВР // *Відомості Верховної Ради України.* — 1996. — № 20. — Ст. 82.
23. *Закон України “Про Конституційний Суд України”* від 16 жовтня 1996 р. № 422/96-ВР // *Відомості Верховної Ради України.* — 1996. — № 49. — Ст. 272.
24. *Закон України “Про податок на додану вартість”* від 3 квітня 1997 р. № 168/97-ВР // *Відомості Верховної Ради України.* — 1997. — № 21. — Ст. 156.
25. *Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”* від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // *Відомості Верховної Ради України.* — 1997. — № 24. — Ст. 170.
26. *Закон України “Про сільськогосподарську кооперацію”* від 17 липня 1997 р. № 469/97-ВР // *Відомості Верховної Ради України.* — 1997. — № 39. — Ст. 261.
27. *Закон України “Про оренду землі”* (в ред. Закону від 2 жовтня 2003 р.) від 6 жовтня 1998 р. № 161-ХІV // *Офіц. вісн. України.* — 2003. — № 44. — С. 7.
28. *Закон України “Про місцеві державні адміністрації”* від 9 квітня 1999 р. № 586-ХІV // *Відомості Верховної Ради України.* — 1999. — № 20–21. — Ст. 190.
29. *Закон України “Про угоди про розподіл продукції”* від 14 вересня 1999 р. № 1039-ХІV // *Відомості Верховної Ради України.* — 1999. — № 44. — Ст. 391.

30. *Закон України* “Про судоустрій України” від 7 лютого 2002 р. № 3018-III // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 27–28. — Ст. 180.
31. *Закон України* “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців” від 15 травня 2003 р. № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 31–32. — Ст. 263.
32. *Закон України* від 19 червня 2003 р. № 973-IV “Про фермерське господарство” // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 45. — Ст. 363.
33. *Закон України* “Про кооперацію” від 10 липня 2003 р. № 1087-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 5. — Ст. 35.
34. *Закон України* “Про міжнародні договори України” від 29 червня 2004 р. № 1906-IV // Уряд. кур’єр. — 2004. — 18 серп.
35. *Декрет Кабінету Міністрів України* “Про управління майном, що є у загальнодержавній власності” від 15 грудня 1992 р. № 8-92 // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 7. — Ст. 52.
36. *Декрет Кабінету Міністрів України* “Про приватизацію земельних ділянок” від 26 грудня 1992 р. № 15-92 // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 10. — Ст. 79.
37. *Декрет Кабінету Міністрів України* “Про державне мито” від 21 січня 1993 р. № 7-93 // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 13. — Ст. 113.
38. *Указ Президента України* “Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади” від 3 жовтня 1992 р. № 493/92 // Уряд. кур’єр. — 1992. — 9 жовт.
39. *Указ Президента України* “Про усунення обмежень, що стримують розвиток підприємницької діяльності” від 3 лютого 1998 р. № 79/98 // Офіц. вісн. України. — 1998. — № 5. — С. 8.
40. *Указ Президента України* “Про державну підтримку малого підприємництва” від 12 травня 1998 р. № 456/98 // Офіц. вісн. України. — 1998. — № 19. — С. 15.
41. *Указ Президента України* “Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб’єктів малого підприємництва” (в ред. Указу від 28 червня 1999 р. № 746/99) від 3 липня 1998 р. № 727/98 // Офіц. вісн. України. — 1999. — № 26. — С. 27.
42. *Указ Президента України* “Про деякі заходи з регулювання підприємницької діяльності” від 23 липня 1998 р. № 817/98 // Офіц. вісн. України. — 1998. — № 30. — С. 2.

43. *Указ* Президента України “Про запровадження єдиної державної регуляторної політики у сфері підприємництва” від 22 січня 2000 р. № 89/2000 // Офіц. вісн. України. — 2000. — № 4. — С. 5.
44. *Указ* Президента України “Про заходи щодо забезпечення підтримки та дальшого розвитку підприємницької діяльності” від 15 липня 2000 р. № 906/2000 // Офіц. вісн. України. — 2000. — № 29. — С. 70.
45. *Положення* про Міністерство економіки України: Затв. Указом Президента України від 23 жовтня 2000 р. № 1159/2000 // Офіц. вісн. України. — 2000. — № 43. — С. 46.
46. *Положення* про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, органів господарського управління та контролю, що зачіпають права, свободи й законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 р. № 731 // ЗП України. — 1993. — № 1–2. — Ст. 28.
47. *Концепція* державної політики розвитку малого підприємництва: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1996 р. № 404 // ЗП України. — 1996. — № 10. — Ст. 287.
48. *Методичні рекомендації* щодо підготовки обґрунтування проєктів регуляторних актів: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 767 // Офіц. вісн. України. — 2000. — № 19. — С. 87.
49. *Перелік* документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2001 р. № 756 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 27. — С. 37.
50. *Державна* програма підтримки молодіжного підприємництва на 2002–2005 роки: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2002 р. № 536 // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 16. — С. 143.
51. *Положення* про порядок подання та розгляду скарг платників податків органами державної податкової служби: Затв. наказом Державної податкової адміністрації України від 11 грудня 1996 р. № 29 (в ред. наказу від 2 березня 2001 р. № 82) // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 12. — С. 165.
52. *Інструкція* про порядок обліку платників податків: Затв. наказом Державної податкової адміністрації України від 19 лютого 1998 р. № 80 (в ред. наказу від 17 листопада 1998 р. № 552) // Офіц. вісн. України. — 1998. — № 50. — С. 260.

53. *Порядок* ведення обліку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в митних органах: Затв. наказом Державного митного комітету України від 31 травня 1996 р. № 237.
54. *Інструкція* надання харчування та комунально-побутових послуг за рахунок коштів, виділених в рамках виконання комплексної програми “Турбота”: Затв. наказом Головного управління соціального захисту населення Київської міської державної адміністрації від 1 червня 2000 р. № 80.
55. *Рішення* Київської міської ради “Про методику розрахунку і порядок використання орендної плати за користування майном територіальної громади м. Києва” від 5 липня 2001 р. № 366/1342 // Хрещатик. — 2001. — 25 верес.
56. *Впорядження* Київської міської державної адміністрації від “Про заходи щодо впорядкування торгівлі алкогольними напоями в місті Києві” 12 січня 2004 р. № 18.
57. *Рішення* Конституційного Суду України “Про угоди, про розподіл продукції” (справа про угоди про розподіл продукції) від 6 грудня 2001 р. № 17-рп/2001 у справі за конституційним поданням народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої ст. 5, частини третьої ст. 6, ст. 32 Закону України // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 50. — С. 48.
58. *Рішення* Конституційного Суду України від 30 травня 2001 р. № 7-рп/2001 у справі за конституційним зверненням відкритого акціонерного товариства “Всеукраїнський Акціонерний Банк” щодо офіційного тлумачення положень пункту 22 частини першої статті 92 Конституції України, частин першої, третьої ст. 2, частини першої ст. 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про відповідальність юридичних осіб) // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 24. — С. 57.
59. *Постанова* Пленуму Верховного Суду України “Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя” від 1 листопада 1996 р. № 9 // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2000. — № 4.
60. *Постанова* Пленуму Верховного Суду України “Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України” від 24 грудня 1999 р. № 12.

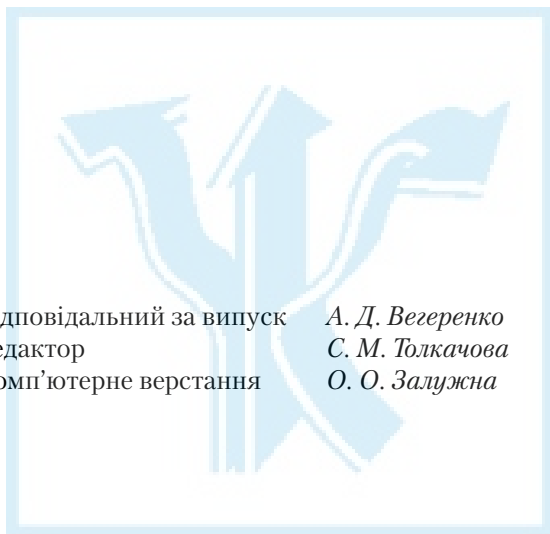
61. *Роз'яснення* Президії Вищого арбітражного суду України “Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з визнанням недійсними актів державних чи інших органів” від 26 січня 2000 р. № 02-5/35.
62. *Роз'яснення* Президії Вищого господарського суду України “Про деякі питання практики розгляду справ за участю іноземних підприємств і організацій” від 31 травня 2002 р. № 04–5/608 // Вісн. господарського судочинства. — 2002. — № 3.
63. *Закон України* “Про нормативно-правові акти” (проект від 27 січня 2000 р.).

Основна

64. *Коммерческое право* // Под ред. В. Ф. Попондопуло, В. Ф. Яковлевой. — СПб., 1998.
65. *Кулагин М. И.* Предпринимательство и право: опыт Запада. — М., 1992.
66. *Лаптев В.* Хозяйственное право — право предпринимательской деятельности // Государство и право. — 1993. — № 1.
67. *Мартмьянов В. С.* Хозяйственное право. — М., 1984. — Т. 1.
68. *Науково-практичний коментар* Цивільного кодексу України / За ред. В. М. Коссака. — К., 2004.
69. *Ніколаєва Л. В., Старцев О. В., Пальчук П. М., Іваненко Л. М.* Підприємницьке право. — К., 2001.
70. *Підприємницьке право* України / За ред. Р. Б. Шишки. — Харків, 2000. — С. 52.
71. *Теньков С.* Колізії у законодавстві: чим керуватись? // Юридичний вісник України. — 1998. — № 38. — С. 5.
72. *Харитонов Є. О., Саніахметова Н. О.* Цивільне право України: Підручник. — К., 2003.
73. *Цивільне право* України: Навч. посіб. / За ред. І. А. Бірюкова, Ю. О. Заїки. — К., 2004.
74. *Цивільний кодекс* України: Наук.-практ. коментар / За ред. розробників проекту ЦК. — К., 2004.
75. *Шаповалова О.* Шляхи подолання незгодженостей у цивільному та господарському законодавстві України // Підприємництво, господарство і право. — 2003. — № 3. — С. 25.
76. *Щербина В.* Господарське право України: Навч. посіб. — К., 2002.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Підприємницьке право”	5
Список літератури.....	41

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп'ютерне верстання *О. О. Залужна*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3365

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП